

[Boertmann.]

produceret. Erhvervslivets problem er at få solgt hvad som helst. Kredsløbstanken er sådan set udmærket, men det er symptomatisk, at der indbygges en årsagskæde, der starter med, at et produceret produkt skal afsættes.

Og så er der forventningerne til erhvervslivet. Selvfølgelig kan man ikke forvente, at erhvervslivet begynder at varetage samfundsinteresser, og netop derfor er der grund til, at statsapparatet på tværs af enkeltkapitalernes interesser foretager en regulering af genanvendelsesforanstaltningerne.

I det hele taget har redegørelsen flere antydninger af, at ændringer vil forsøges gennemført gennem frivillige aftaler med erhvervslivet, som det bliver kaldt. Dette kan være en fordel, idet staten jo også ved at varetage total kapitalens interesser kan ned sætte det spild, der er en af følgerne af et ukoordineret erhvervsliv, men generelt set må indgrebene for at få virkning være så restriktive som muligt.

Til afsnittet om papir vil jeg bare kommentere bemærkningen om, at man kan søge at udvikle helt nye produkter baseret på returpapir. Det bliver ikke nævnt, hvad det er for produkter, man tænker på, og det kan jo være udmærket, hvis disse produkter både er nødvendige og erstatter andre produkter, som har et indhold af kritisable materialer, men der er jo ikke nogen økologisk eller anden fornuft i at producere papnæser af brunt papir blot for at komme af med affaldet.

Til afsnittet om plast vil jeg blot sige, at vi synes, at disse betragtninger er rimelige nok. Vi er i øvrigt enige med SF's ordfører, der kritiserer redegørelsen for at stille for mange spørgsmålstegn og for få udråbstegn. Men der står ikke noget i dette afsnit om, hvilke indgreb der kan tages i anvendelse for at sikre et mere rimeligt forbrug af plast. Det efterlyser vi. Måske var beskatningen af råstoffet en mulighed, selv om heller ikke det løser problemerne på lang sigt.

Om afsnittet om glas kan jeg sige, at vi stort set deler de betragtninger, som ministerens redegørelse indeholder, og som en del andre ordførere er kommet med. Jeg kan blot nævne som eksempel, at Irma også er begyndt at tage vinflasker retur nu, og det

viser sig jo, at det godt kan betale sig. Det er beregnet, at det koster dem 34½ øre at vaske og sortere en flaske, mens en ny flaske koster omkring 60 øre. Men Irmaeksemplet er netop et tegn på, at genanvendelse stort set kun bliver taget i brug, når det kan betale sig.

I øvrigt anser vi pantsystemet for en effektiv reguleringsmekanisme, der er udtryk for det realistiske i et overordnet indgreb af restriktiv karakter. Engangsforbruget er at betragte som en slags nulpant. Jo højere pant, jo fastere greb om tingene, vil vi derfor sige.

Om bilskrotaftsnittet vil jeg blot sige: hvorfor søger man ikke i stedet for det, der bliver nævnt, at sikre et mindre bilaffald? Er der nogen samfundsmæssig fordel i, at en bil rustet op i løbet af få år? Der er indbygget forældelse i biler, det er blevet nævnt før, og vi ved det. Man kunne også spørge: er der nogen samfundsmæssig fordel i at sætse så entydigt på privatbilismen, som man gør? Med andre ord: ved at sikre en effektiv skrotning af de biler, der er, rammer man netop kun nogle symptomer endnu en gang. Årsagerne skulle man hellere gøre noget ved, nemlig fjerne grundlaget for privatbilismen.

I øvrigt skal jeg blot henlede opmærksomheden på, at man i Sverige er nået et stykke vej med en pantordning for bilskrót. Jeg tror, det har været nævnt tidligere i dag. Der erlægges et pant, jeg kan ikke huske, om det er på 400 kr., men det er vist deromkring, og dette pant betales tilbage, når autoriseret skrotning kan dokumenteres.

Vedrørende afsnittet om kemikalieaffald vil jeg bare stille et enkelt spørgsmål, som ikke bliver nævnt i redegørelsen, og det er: hvad bliver der i øjeblikket gjort ved det affald, der ikke kan omdannes yderligere, altså slagter og bundfald af forskellig art?

Til hele afsnittet om vand har jeg også et spørgsmål, og det er: hvad har ministeriet gjort for at forhindre, at industrien anvender det sparsomme drikkevand til kølevand, til rensning eller til udvaskning? Det er jo kendt, at industriens forbrug af vand er umådeholdent stort, og her vil det under alle omstændigheder ikke være nok at appellere til industrien om at erkende sit ansvar, som det vist er formuleret i redegørelsen.

Ministeren lægger i indledningen op til